

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

זרקור לאיראן

מאי 2010 – ארדיבהשת 1389
לשבוע שבין 29/4/10 – 6/5/10
עורך: רו צימט

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ ויכוח פנימי באיראן בנוגע לנסיעתו של הנשיא אחמדינז'אד לועידת ה-NPT בניו-יורק.
- ✓ יום הפועלים הבינלאומי צוין גם באיראן ועבר ללא אירועים מיוחדים.
- ✓ תעלומת השבוע: מי גנב את פסלי הברונזה בטהראן?
- ✓ פריחה נמשכת בתופעת ניתוחי-האף באיראן.
- ✓ תמונות השבוע: הביתן האיראני בתערוכת אקספו-2010 בשנגחאי, סין.

ויכוח פנימי באיראן בנוגע לנסיעתו של הנשיא אחמדינז'אד לועידת ה-NPT בניו-יורק

הנשיא מחמוד אחמדינז'אד השתתף השבוע בוועידת ה-NPT (האמנה לאי-הפצת נשק גרעיני) בניו-יורק. נסיעתו של אחמדינז'אד, מנהיג המדינה היחיד המשתתף בוועידה שאמורה להתקדם בבחינת דרכי הפעולה של האמנה, עוררה השבוע ויכוח פנימי בין מתנגדי הנשיא לבין תומכיו.

סגן ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, מחמד אסמאעיל כות'רי (Mohammad Esma'il Kosari), שיבח את יציאתו של הנשיא לוועידה ואמר, כי נסיעתו מאפשרת לסכל את מזימותיה של ארה"ב נגד איראן. לדבריו, התכוונה ארה"ב להתעלם במהלך הוועידה מהנשק הגרעיני שבידי ישראל ולהמשיך בהאשמותיה נגד איראן. נוכחות הנשיא בוועידה, אמר חבר המג'לס, הכשילה מזימה זו ומבודדת את ארה"ב מיתר מדינות העולם. הוא ציין, כי השתתפותו של אחמדינז'אד בוועידה חיונית לשם הגנה על זכויותיו של העם האיראני (פארס, 3 מאי).

במאמר פרשנות, שפרסם היומון השמרני כיהאן, נכתב, כי השתתפות הנשיא בראש המשלחת האיראנית לועידת ה-NPT אפשרה לאיראן להציג בפני משתתפי הוועידה תוכנית חלופית לזו האמריקאית ולהכשיל את כוונת האמריקאים לכפות את עמדתם השוללת ממדינות רבות את הזכות לשימוש בטכנולוגיה גרעינית. השתתפות אחמדינז'אד בוועידה, נכתב במאמר, מספקת לאיראן הזדמנות ייחודית לדרוש מהמעצמות חלק מזכויותיהן של מדינות העולם בנושא הגרעין (כיהאן, 3 מאי).

גם היומון השמרני ג'אם-י ג'ם (Jam-e Jam) הביע תמיכה בנסיעתו של הנשיא לניו-יורק וציין, כי השתתפות משלחת איראן בראשות הנשיא בוועידה מאפשרת לחשוף בפני מדינות העולם את עמדת ארה"ב המבקשת לנצל את הוועידה לאכיפת מגבלות נוספות על שימוש בטכנולוגיה גרעינית מצד מדינות נוספות במקום להביא לפירוק העולם מנשק גרעיני. איראן המודעת לכוונותיה של ארה"ב תוכל לייצג את עמדותיהן ההגיוניות של המדינות המבקשות להשתמש בטכנולוגיה גרעינית לצרכי שלום (ג'אם-י ג'ם, 3 מאי).

האתר דיפלומטיה איראנית, המזוהה עם יריביו הפוליטיים של הנשיא במחנה השמרני הפרגמטי, הביע, לעומת זאת, הסתייגות מיציאתו של הנשיא לניו-יורק והגדיר אותה כ"חסרת תועלת". במאמר פרשנות, שהתפרסם השבוע באתר, נכתב, כי מאז המהפכה האסלאמית (1979) לא השתתף אף נשיא איראני בוועידות בינלאומיות כה רבות בחסות האו"ם. השתתפותו של נשיא בוועידות המתנהלות בדרג שרי חוץ הינה חסרת תקדים ואינה מקובלת בזירה הבינלאומית. הופעותיו הקודמות של אחמדינז'אד בכינוסים של האו"ם כבר עוררו בעבר תגובות סוערות בעולם ועדיין לא ברור מהי מטרת נסיעתו הנוכחית ואיזו תוכנית בכוונתו להציג על מנת לשכנע את העולם בנוגע לתיק הגרעין האיראני. במאמר הובע חשש, כי הוועידה תאמץ החלטות המנוגדות לחלוטין לעמדתו של הנשיא ולתוכניותיו ובמקרה כזה לא זו בלבד שנוכחותו האישית של אחמדינז'אד בוועידה לא תשרת את האינטרסים הלאומיים של איראן אלא שהיא גם תהיה מיותרת וחסרת תועלת (דיפלומאסי-י איראני, 3 מאי).

"אחמדינז'אד במסר של שלום לועידת ניו-יורק", קריקטורה של ניכ אהנג כות'ר (Nikahang Kowsar), מתוך רוז אונליין, 3 מאי

גם האתר פרדא ביטא הסתייגות מנסיעת הנשיא והביא את עמדתם של מומחים איראנים הסבורים, כי השתתפותו בוועידה המתנהלת בדרג שרי חוץ אינה משרתת את האינטרס האיראני. אחד המומחים, דאוד אקאאי (Davud Agha'i) מאוניברסיטת טהראן, אמר בראיון לאתר, כי אין טעם בנסיעת הנשיא אם אין בכוונתו להציג הצעות חדשות. את עמדותיה המוכרות של איראן יכול היה גם שר החוץ להשמיע. הוא ציין, כי הנשיא מעורר התנגדות בחלק ממדינות העולם – במיוחד בעקבות הבחירות האחרונות לנשיאות – וכי קיימת ציפייה, שנאמו בפני הוועידה יבטא עמדות חדשות שיהיה בהן כדי לשכנע את דעת הקהל העולמית (פרדא, 3 מאי).

הסתייגות מהשתתפות הנשיא בוועידה הובעה גם על-ידי מומחה נוסף, שהתראיין לאתר החדשותי פרארו. בתגובה לנאמו של אחמדינז'אד בניו-יורק אמר חסן בהשתי (Hassan Beheshti), כי נוכחות רמת דרג, העלאת הצעות טובות והגיוניות ונשיאת נאומים אינן פותרות כל בעיה בנוגע לפירוק העולם מנשק גרעיני וכי יש צורך להציג הצעות שיזכו לתמיכה בינלאומית ושיהיה ניתן ליישמן. לדברי המומחה, רוב ההצעות שהועלו על-ידי הנשיא אינן ישימות והיה ראוי להעבירן לבחינה מדוקדקת על-ידי מומחים בטרם הצגתן בוועידה (פרארו, 4 מאי).

יום הפועלים הבינלאומי צוין גם באיראן ועבר ללא אירועים מיוחדים

"יום הפועלים" (1 במאי) צוין השבוע גם באיראן. אתרי חדשות המזוהים עם גורמי אופוזיציה דיווחו במהלך ה-1 במאי על מספר הפגנות מחאה שקיימו פועלים בערים שונות ברחבי המדינה. האתרים גם דיווחו על הערכות חריגה של כוחות ביטחון הפנים באזורים שונים בטהראן בניסיון למנוע הפרות סדר במהלך היום (IranPressNews.com; ג'רס, 1 מאי). בכיר במשטרת טהראן מסר, כי הפגנות ה-1 במאי בטהראן התקיימו בפיקוח משטרת ועברו בשקט מוחלט, ללא אירועים מיוחדים ומבלי שנדרשה התערבות משטרתית (תאבנאכ, 1 מאי).

האתר ג'רס (Jaras), המזוהה עם מנהיג האופוזיציה הרפורמיסטית, מיר-חסיין מוסוי (Mir-Hosseini Mousavi), דיווח השבוע, כי לקראת יום הפועלים הבינלאומי ויום המורה, שצוין באיראן ב-2 במאי, נעצרו על-ידי השלטונות מספר פעילי איגודים מקצועיים, ובהם יו"ר ארגון המורים, עלי-רזא האשמי (Ali-Reza Hashemi) ופעילי ארגוני מורים בטהראן, המדאן ותברז (ג'רס, 30 אפריל).

הפגנת פועלים בעיר שיראז במחאה על מדיניות פיטורים, 1 מאי

ערב ה-1 במאי פרסמו שני מנהיגי האופוזיציה הרפורמיסטית: מיר-חסיין מוסוי ומהדי כרובי (Mehdi Karoubi) גילויי דעת מיוחדים. בהצהרה לרגל יום הפועלים ויום המורה קרא מוסוי לשלטונות לכבד את סעיפי החוקה העוסקים בזכויות העובדים. מוסוי מתח ביקורת על כישלונותיה של הממשלה בהתמודדותה עם הבעיות הכלכליות הניצבות בפני איראן, ובראשן: האינפלציה, הירידה בייצור, השחיתות, ניהול לקוי, הלנת שכרם של עובדים וסגירת מפעלים. הוא גינה את מדיניות יבוא המוצרים על-ידי הממשלה ואמר, כי זו מובילה לשליטה זרה בכלכלה הלאומית ופוגעת בפועלים המקומיים ובעצמאותה של איראן. לטענת מנהיג האופוזיציה, קיים קשר ישיר בין תנאי חייהם של הפועלים והמורים לבין הדיכוי הפוליטי הנמשך במדינה והמשך המגבלות המוטלות מצד השלטונות על חופש העיתונות וחופש ההתארגנות.

עוד ציין מוסוי, כי רווחי המדינה מנפט אינם מחולקים בצורה שווה בין האזרחים וכי התפשטות השחיתות פוגעת באמון הציבור במערכת הפוליטית. מוסוי התייחס גם למדיניות החוץ "ההרפתקנית" של הממשלה המסכנת לדבריו את האינטרסים הלאומיים ומשפיעה באופן שלילי גם על ציבור הפועלים. הפתרון לבעיותיה הכלכליות של איראן, הצהיר מוסוי, אינו טמון בניהול כלכלה המבוססת על צדקה, בהבטחות שווא או בפעולות הסברתיות ערב הבחירות. הוא קרא לממשלה ליישם את סעיפי החוקה במלואם ולהבטיח את זכויותיהם החוקיות של הפועלים והמורים (אמרו, 29 אפריל).

גם בגילוי הדעת, שפרסם מהדי כרובי, נמתחה ביקורת חריפה על מדיניותה הכלכלית של הממשלה, שהובילה לדבריו להחרפת משבר האבטלה ולמשבר בתחום ההשקעות במשק האיראני. כרובי גם גינה את השתלטות משמרות המהפכה על הכלכלה המנוגדת לדבריו לחוקה. עוד מתח כרובי ביקורת על המשך הדיכוי הפוליטי של פועלים ומורים על-ידי השלטונות ודרש לשחרר באופן מיידי את פעילי האיגודים המקצועיים הנתונים במעצר (גרס, 30 אפריל).

יום הפועלים צוין גם על-ידי השלטונות. בכנס לרגל ה-1 במאי בטהראן הצהיר הנשיא אחמדינז'אד, כי המשימה המרכזית הניצבת השנה בפני הממשלה היא יצירת מקומות עבודה חדשים. הוא הדגיש, כי יש לייצר הזדמנויות תעסוקה חדשות, שיאפשרו לאזרחים המעוניינים לעבוד לבחור את מקום עבודתם בהתאם לרצונם. בהתייחסו לסנקציות המוטלות על-ידי המערב נגד איראן ציין הנשיא, כי למצור הכלכלי ולאמברגו לא היו כל השפעה על איראן בשלושת העשורים האחרונים. הוא שיבח את מעמד הפועלים באיראן ואמר, כי הוא מעמד הפועלים המודע, הנבון, המסור והמהפכן ביותר בעולם. חברת הפועלים האיראנית ניצבה לדבריו בשלושים השנים האחרונות בחזית ההתפתחויות החברתיות במדינה ועמדה בהצלחה מלאה במבחנים הקשים שניצבו בפניה מאז המהפכה האסלאמית (סוכנויות הידיעות, 1 מאי).

תעלומת השבוע: מי גנב את פסלי הברונזה בטהראן?

פרשה מסתורית הסעירה השבוע את איראן: לאן נעלמו לפחות אחד-עשר פסלי ברונזה, שניצבו באזורים שונים ברחבי טהראן. הפרשה פרצה לאחר שאמצעי תקשורת דיווחו בסוף השבוע שעבר, כי מאז ראשית חופשת ראש השנה האיראני (נורוז) ב-21 במרץ הוסרו ממקומם למעלה

מעשרה פסלים של דמויות היסטוריות איראניות מפורסמות, שהתנשאו במקומות מרכזיים בבירה. בין היתר הוסרו ממקומותיהם פסלים בדמותם של המשורר מחמד-חסיין שהריאר (Mohadmmad Hossein Shahriar); שניים מגיבורי המהפכה החוקתית באיראן בראשית המאה הקודמת: סתאר ח'אן (Sattar Khan) ובאקר ח'אן (Baquer Khan); ועלי שריעתי, מבכירי האינטלקטואלים האיראנים במחצית השנייה של המאה ה-20 ואחד האידיאולוגים הבולטים של המהפכה האסלאמית.

בכירים בעיריית טהראן העריכו השבוע, כי הפסלים נגנבו על-ידי גנבי מתכות. לדברי דובר עיריית טהראן, מחמד-האדי איאזי (Mohammad-Hadi Ayazi), בוצעה הגניבה ממניעים כספיים. בראיון לסוכנות הידיעות השמרנית "פארס" מסר איאזי, כי כוחות ביטחון הפנים של טהראן פועלים לאיתור הגנבים והעריך, כי אלה יעצרו בימים הקרובים. הוא הוסיף, כי אם הפסלים שהוסרו לא ימצאו או שיתברר כי הם הותכו, תציב העירייה פסלים חדשים במקום במקום (פארס, 2 מאי). בכיר נוסף בעיריית טהראן, מג'תבא מוסוי (Mojtaba Mousavi), עדכן, כי ערכו של כל פסל שנגנב נע בין עשרה לשנים-עשר מיליון תומאן (כ-10-12 אלף דולר). הוא הדגיש, עם זאת, כי הנזק העיקרי שנגרם כתוצאה מגניבת הפסלים הוא נזק רוחני שלא יהיה ניתן לפצות עליו. מוסוי עדכן, כי הצבת פסלי ברונזה ברחבי העיר נפסקה בינתיים (פארס, 2 מאי).

לצד הטענות הרשמיות בנוגע לאחריותם של גנבי מתכות להסרת הפסלים מרחבי טהראן העלו השבוע כמה אמצעי תקשורת סימני שאלה בנוגע לפרשה וחלקם אף רמזו למעורבות השלטונות בהעלמות הפסלים.

האתר עצר-י איראן, המזוהה עם המחנה השמרני הפרגמאטי, תהה, כיצד ייתכן, שפסלים כה גדולים וכה כבדים הניצבים במקומות מרכזיים בטהראן ושהסרתם ממקומם מעוררת רעש רב, נגנבו מבלי שכוחות המשטרה הרבים הפרושים ברחבי העיר לא ישימו לכך לב. האתר רמז לאפשרות, כי הפסלים לא נגנבו, כי אם הוסרו בהנחיה מגבוה וכי תליית האשמה בגנבי מתכות רק נועדה למנוע ביקורת ציבורית נרחבת (עצר-י איראן, 1 מאי).

אחד הפסלים, שפסליהם נגנבו, טען, אף הוא, כי גניבת פסלים אלה דורשת זמן רב, תכנון מדויק וציוד מתאים וכי אין זה סביר שכוחות הביטחון לא ישימו לב להסרתם ממקומם. אתרי

חדשות המזוהים עם האופוזיציה הרפורמיסטית העלו את האפשרות, כי הפסלים הוסרו ממקומם כחלק ממדיניות הגברת אכיפת הקוד האסלאמי על רקע התנגדות חוגים דתיים להצבת פסלים ברחבי העיר מסיבות הלכתיות או בשל רצונם של גורמים פוליטיים מסוימים להסיר פסלים המייצגים בראייתם מורשת היסטורית הנוגדת את תפישתם האידיאולוגית (רוז אונליין, 2 מאי).

סוכנות הידיעות השמרנית פארס העלתה אפשרות נוספת לזהות המעורבים בהעלמות הפסלים: בריטניה. בראיון, שהעניק מומחה למורשת תרבותית לסוכנות הידיעות, אמר חסן מחמדי (Hassan Mohammadi), כי ניסיון העבר מצביע על מעורבות בריטית בגזל שרידי מורשת תרבותית היסטורית ברחבי העולם ובשוד רכוש דתי ולאומי באיראן ב-200 השנים האחרונות. לא מן הנמנע, לפיכך, כי מומחים וסוחרים בריטים הם שאחראים להיעלמותם של הפסלים ברחבי טהראן (פארס, 3 מאי).

פריחה נמשכת בתופעת ניתוחי-האף באיראן

סוכנות הידיעות מיראת' אריא (Mirath Arya) דיווחה השבוע על פריחה נמשכת בתחום הניתוחים הקוסמטיים, ובראשם ניתוחי-האף באיראן. על-פי דיווח הסוכנות, הדרישה לניתוחי-אף במדינה רבה עד כדי כך, שגם רופאים שאינם מומחים בתחום זה מבצעים ניתוחים אלה במרפאותיהם הפרטיות ללא רישיון. עיקר הפונים לביצוע ניתוחי-אף הם צעירות בגילאים 17 עד 30. ממחקרים שבוצעו בנוגע לתפוצת ניתוחי-אף בעולם עולה, כי איראן וברזיל ממוקמות בשני המקומות הראשונים בעולם בהיקף התופעה (WWW.CHTN.IR, 3 מאי).

בשנים האחרונות הפכה איראן למעצמה עולמית בתחום ניתוחים פלסטיים בכלל, וניתוחי-אף בפרט, ובכל שנה מבוצעים בה אלפי ניתוחים. מספר הנשים הפונות למנתחים פלסטיים לצורך ביצוע ניתוח-אף עולה בהתמדה. לדברי מנתחים פלסטיים באיראן, גיל הפונות הולך ויורד ובקרב הפונות נמצאות אפילו נערות בנות 10. אף על-פי שהתופעה נפוצה בעיקר בקרב נשים, הרי שהתופעה ניכרת גם בקרב גברים, ובעיקר בקרב צעירים בני 15 עד 25.

ההסבר העיקרי לפנייתן של נשים רבות יותר ויותר לביצוע ניתוחי-אף נעוץ בחשיפה הגוברת לתרבות המערבית ובחובה המוטלת על נשים לכסות את ראשיהן ברעלה. נשים הופכות מודעות יותר ויותר למראה החיצוני שלהן, ובעיקר למראה האף, שהוא האיבר היחיד אותו הן

אינן מחויבות להסתיר מטעמי צניעות. החשיפה לתרבות המערבית באמצעות הטלוויזיה הלויינית והאינטרנט תרמה רבות לרצון לחקות את מראה הנשים המערביות, שהן לרוב בעלות אף קטן יותר מזה של הנשים האיראניות. תופעת ניתוחי-האף גוברת על אף מחירו הגבוה של הניתוח: בין 1,500 ל-3,000 דולר.

תמונות השבוע: הביתן האיראני בתערוכת אקספו-2010 בשנגחאי, סין

בשנגחאי נפתחה השבוע תערוכת אקספו-2010 העולמית. הביתן האיראני בתערוכה נחלק לשלושה חלקים: איראן בעבר, בהווה ובעתיד. החלק הראשון מתמקד בארכיאולוגיה איראנית, החלק השני מתמקד בעם האיראני ובתרבותו והחלק השלישי מתמקד בפריצות הדרך הטכנולוגיות שהשיגה איראן. כמו כן מוצגים בביתן יצירות אומנות איראניות ותמונות מהמהפכה האסלאמית.

